

més el bacil de Koch per a destruir-lo va escrivint una eterna història de dolor, tan antiga com la humanitat, puix que les primeres pàgines de la Medicina escrita ja ens parlen d'aquest procés al qual s'ha donat el sobrenom de *pesta blanca*.

I a mesura que anem profunditzant en el seu estudi, es demostra que no hi ha "candidats a la tuberculosi" sinó que tots hi estem predisposats en un grau més o menys fort. Per això el bacil de Koch, mitjançant la predisposició natural i l'herència, afebleix les parts més nobles de l'embrió i dels fetus, deixa néixer el nadó, el deixa desenrotllar, potser amb més finor i més eixerit que els altres nens a la mateixa edat; però quan han passat alguns mesos, uns quants anys, no molts, però els suficients perquè els pares, els avis i les amistats estiguin encisats i gojosos de les seves gràcies, ple l'esperit d'agradables i inesborrables records, l'esdevenidor curull de totes les il·lusions i esperances, llavors el bacil entra en funció, atacant una víscera, o varies a la vegada, produint mil maneres de torturar la pobre víctima. Per això, situant-se en el cervell, engendra la *meningitis*; paraula que un cop pronunciada, és com una sentència que vol dir: *no curació del malalt*. Llavors al metge solament li queden dos recursos: creuar-se de braços o fer el ridícul. La malaltia mata sense pietat, fa sofrir cruelment, els infants desapareixen d'aquest món en mig d'estridents convulsions, de vòmits i de terribles gestos que converteixen aquella careta angelical en la màscara grollera del sofriment, per arribar al fi amb aquell crit cefàlic, crit etern, que es clava com una punyalada certera i traïdora en els cors dels seus pares.

Allotjat el bacil en els *ganglis*, el que vulgarment la gent en diu "humors freds", converteix el bonic i tornejat coll de la damisella, en un clap de gorges deformes, que són les cicatrius que li llevaran la seva natural bellesa per sempre més.

Implantat en la *columna vertebral*, assenyala com a estigma per a tota la vida, puix no hi ha ortopèdic, per més artista que sigui, que repari la desgràcia del geperut.

Si es fixa en les articulacions, anant tot bé, i cuidat per mans expertes i no per cap curander d'aquests que tan abunden, queden anul·lats tots els moviments i, com a conseqüència fatal, coixos i mancos per a tota la vida els pobres atacats.

Però on el bacil de Koch sembla que es troba a

casa seva, on la vida se li fa próspera fins a trobar-s'hi ajudat per altres companys; en una paraula, on la vida li és un banquet continu, és en el *pulmó* i *budells*. I gairebé sempre ataca els adolescents—la flor de vida—quan aquests es troben més plens d'illusions, i amb una calma esfereïdora, amb aquella febreta que solament rebassa unes dècimes i prenen aquell color trencat, ve que les il·lusions es converteixen en tristesses i la desgana va convertint per consumpció aquell cos formós en un esquelet. I a mesura que minven les energies va exaltant-se el seu esperit, i tenen més ganes de viure, quan, desgraciadament, més a prop la mort els vetlla.

I per llei natural, a mida que s'esgoten les forces del tuberculós, s'esgoten els recursos de la família. I nosaltres, que som espectadors de la tragèdia, anem veient com li van desapareixent una a una les amistats més cares i preades, girant-li l'espalla els uns per por al contagi, els altres per por a què no se'ls infecti... l'armilla. I, a vegades, per fer més negre el quadro, en aquest moment, és quan apareix aquell ésser paràsit, degradat, sense solvència moral, qui explotant les últimes esperances del tuberculós, li xucla les poques engrunes que li resten abans la mort no el visiti.

Aquests són els quadros viscuts en la meva realitat.

I si sumem aquests desgraciats casos, ens trobem que a Catalunya desapareixen anyalment 4.000 tuberculosos; i a Espanya uns 40.000, xifres espantoses, més, encara, si tenim en compte que la majoria de les víctimes es troben en ple vigor de treball i de producció. I que nosaltres no fem res per a defensar-los, per a donar-los-hi els mitjans amb els quals els retorni la salut? I la força que la salut significa per a la collectivitat?

Tota una ciutat provinciana desapareix anyalment dels nostres ulls, i si associem homes, interessos, forces i sentiments, trobarem que cada any desapareix a Espanya una ciutat com Sabadell, assetjada per un exèrcit enemic, sense que nosaltres, al costat d'ells, puguem fer res per a salvar-los i socórrer-los.

Econòmicament parlant, direm que, diàriament, es perden a Catalunya 70.000 pessetes, càlcul pres pel que produeix un home en sentit de jornal. Anyalment, 5 milions de pessetes, i més de 8.000 llars resten destrossades. Què els importa això a aquells pels quals els diners ho són tot? De l'ar-